

Rådsbeslut om åtaganden i Tjänstehandelsavtalet GATS

Utrikesdepartementet

2007-08-20

Dokumentbeteckning

KOM (2007) 154

Proposal for a Council Decision on the conclusion of the relevant agreements
under Article XXI GATS

11507/07

WTO 144 SERVICES 49

Sammanfattning

Eftersom EU har utvidgats sedan 1995 måste EG:s åtaganden i WTO:s tjänstehandelsavtal GATS harmoniseras. Denna s.k. konsolidering, som utgör en mycket tekniskt och juridiskt komplicerad fråga, innebär vissa ändringar och tillbakadraganden av tidigare gjorda utfästelser. När så sker har enligt GATS andra WTO-medlemmar, som anser sig vara drabbade av de ändringar landet i fråga genomfört, rätt att kräva kompensation i form av nya åtaganden. 18 WTO-medlemmar begärde kompensation i samband med konsolideringen av EG:s bindningslistor i GATS. Förhandlingar inleddes och resultatet av dessa kompensationsförhandlingar skall nu antas av rådet.

Till följd av kompensationsförhandlingarna skall EG och medlemsstaterna förbinda två nya åtaganden i GATS. Båda dessa åtaganden ingår sedan tidigare i EU:s i frihandelsavtal med Mexiko och det ena ingår även i EG:s tjänstehandelsbud i de pågående WTO-förhandlingarna, inom ramen för den s.k. Doharundan. Det handlar således inte om några nya åtaganden i substans för svensk del, utan endast om att

Sverige binder de åtaganden som förhandlats fram i kompensationsförhandlingarna även i GATS. Kompensationsåtagandena kommer därmed att gälla gentemot alla WTO-medlemmar.

2006/07:FPM110

Ett utestående problem är vilken rättslig grund som ska användas för antagandet av kompensationsåtagandena där rådets respektive kommissionens rättstjänster har delade meningar. Valet av rättslig grund är avgörande för huruvida beslutskompetensen ligger hos medlemsstaterna eller hos gemenskapen. Kommissionen har meddelat att man avser att begära ett yttrande av EG-domstolen.

Regeringen stödjer resultatet av kompensationsförhandlingarna och antagandet av EG:s nya åtaganden i GATS, samt ställer sig bakom rådets rättstjänsts bedömning om att delad kompetens bör utgöra den rättsliga beslutsgrunden.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Den internationella tjänstehandeln regleras i WTO:s tjänstehandelsavtal GATS. I EU gäller delad kompetens mellan medlemsstaterna och EG på tjänstehandelsområdet. Detta innebär att varje medlemsstat avgör i vilka tjänstesektorer åtaganden skall göras. EU:s medlemsstaters åtaganden varierar därför i GATS.

När GATS antogs 1995 gjordes en gemensam bindningslista i WTO för de dåvarande tolv EU-medlemmarna, dock med delvis olika åtaganden för varje land. När Sverige, Finland och Österrike blev medlemmar i EU senare samma år påbörjades en konsolidering av dessa tre länders bindningslistor i GATS med den gemensamma bindningslistan för de tolv gamla EG-medlemmarna. Denna process hann dock inte avslutas innan EU-utvidgades med tio nya medlemmar år 2004. Man valde då att göra konsolideringsprocessen i GATS gemensam även med dessa länder och det är detta förslag som nu föreligger, och som åsyftas med termen "EG-25". Förslaget till en ny konsoliderad bindningslista inkluderar emellertid inte

Konsolideringen handlar dels om att föra samman de 25 medlemsstaternas olika åtaganden i ett gemensamt dokument, EG:s bindningslista, dels att ändra vissa åtaganden för att få bindningslistan mer harmoniserad. Ett syfte med ändringarna har också varit att säkra att de 13 nya medlemsstaterna inte har tjänstehandelsåtaganden som strider mot EG:s regler.

I GATS Artikel XXI fastslås att andra WTO-medlemmar har rätt att kräva kompensation, i form av nya åtaganden, om ett land drar tillbaka ett åtagande i GATS. Eftersom EG:s konsolideringsprocess innebar vissa tillbakadraganden och ändringar av åtaganden valde 18 WTO-medlemmar att kräva kompensation av EG och medlemsstaterna. Kompensationsförhandlingar inleddes därför år 2004. Den 15 december 2006 avslutades kompensationsförhandlingarna i WTO. Kommissionen har fört in de nya kompensationsåtagandena i den konsoliderade bindningslistan för EG. Genom ett rådsbeslut ska EG och medlemsstaterna formellt anta de nya åtagandena i GATS.

Det första åtagandet berör företagstjänster inom informationsteknologi. Mer specifikt anger åtagandet att om ett IT-företag från tredje land vunnit ett kontrakt för att leverera IT-relaterade tjänster har företaget i fråga rätt att medföra den personal som krävs för att uppfylla kontraktet. Sverige garanterar att ingen arbetsmarknadsprövning kommer att göras. Det finns vissa krav på utbildningsnivå på denna arbetskraft, och de får bara stanna i högst sex månader. Åtagandet berörs inte av arbetsmarknadslagar eller kollektivavtal. Detta åtagande återfinns både i EG:s tjänstehandelsbud i de pågående WTO-förhandlingarna inom den s.k. Doharundan och i EU:s frihandelsavtal med Mexiko.

Det andra åtagandet innebär begränsningar i allmännyttiga samhällstjänster och medför att Sverige garanterar att inga offentliga monopol eller exklusiva rättigheter till privata aktörer finns i telekommunikations- eller IT-sektorerna. Samma åtagande återfinns i EU:s frihandelsavtal med Mexiko.

De aktuella åtagandena ingår följaktligen sedan tidigare i EG:s frihandelsavtal med Mexiko och beträffande IT-tjänster även i EG:s tjänstehandelsbud i Doharundan. Det handlar således inte om några nya åtaganden i substans för svensk del. Däremot binder sig Sverige för nya åtaganden som i praktiken redan tillämpas, till följd av kompensationsförhandlingarna i GATS. Åtagandena kommer därmed att gälla gentemot alla WTO-medlemmar.

En utestående fråga är om kompensationsåtagandena omfattas av nationell eller gemenskapskompetens eller om den är delad. Kommissionens och rådets rättstjänster är oeniga i frågan (se vidare nedan under 1.6).

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget påverkar inte det svenska regelverket.

1.3 Budgetära konsekvenser

Förslaget har inga budgetära konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Regeringen stödjer resultatet av kompensationsförhandlingarna och antagandet av EG:s nya åtaganden i GATS.

Regeringen har ställt sig bakom det förslag till rättslig beslutsgrund för kompensationsförhandlingar som rådets rättstjänst förordar och som innebär delad beslutskompetens mellan EG och medlemsländerna.

Samtliga medlemsstater har ställt sig bakom den juridiska linje som rådets rättstjänst har förespråkat som rättslig beslutsgrund för kompensationsförhandlingar.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Kommissionens och rådets rättstjänster är oeniga i frågan om rättslig grund vid antagandet av de nya åtagandena i GATS. Rådets rättstjänst menar att det råder delad kompetens medan kommissionens rättstjänst anser att förslaget faller under gemenskapskompetensen. Kommissionens rättstjänst har meddelat att man avser begära ett utlåtande från EG-domstolen. Ärendet riskerar därför att dra ut på tiden.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte gått ut på remiss. De berörda instanserna kontaktades dock tidigare i samband med att dessa åtaganden först ingicks i samband med Mexiko-avtalet.

3 Övrigt

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

EG:s och medlemsstaternas kompensationsåtaganden skall antas med ett rådsbeslut. Om åtagandena berör eller kan beröra tjänster som anges i artikel 133.6 EG, och modifieringarna är att betrakta som avtal i enlighet med artikel 133, är det delad kompetens mellan EG och medlemsstaterna. Det kan då bli aktuellt med nationella beslut i medlemsstaterna. Detta är den linje som rådets rättstjänst förespråkar och det är i enlighet med denna tolkning som rådet nu fattar sitt beslut.

Om EG däremot har exklusiv kompetens på området så skall Sverige inte ingå överenskommelsen, utan i så fall utgör endast EG kompetent beslutsfattare. Kommissionens rättstjänst stödjer denna linje och hänvisar till att den gemensamma handelspolitiken faller uteslutande inom

gemenskapens kompetens. Kommissionen har aviserat att man avser låta EG-domstolen pröva detta i sak.

2006/07:FPM110

Regeringsbeslut fordras om kompensationsåtagandena i GATS innebär en ny förpliktelse för Sverige som stat. Eftersom Sverige redan förbundit sig för åtagandena i frihandelsavtalet med Mexiko samt att åtagandet avseende IT-tjänsterna redan ingår i EU:s tjänstehandelsbud i Doharundan, innebär kompensationsåtagandena inga förändringar i substans för Sverige. Det har vid beredningen i regeringskansliet och migrationsverket konstaterats att svenska lagregler inte behöver ändras till följd av konsolideringen.

3.2 Fortsatt behandling av ärendet

Beslutsförslaget, det vill säga antagandet av de nya åtagandena i GATS i enlighet med rådets rättstjänst, (11507/07 WTO 144 SERVICES 49) behandlades i Coreper den 12 juli. Rådet ska nu konsultera Europaparlamentet. Beslutet ska sedan implementeras av medlemsstaterna.

3.3 Fackuttryck/termer

WTO: World Trade Organization / Världshandelsorganisationen

Doharundan: Multilaterala handelsförhandlingar i WTO som inleddes i november 2001 och som omfattar bl.a. jordbruk, industrivaror, tjänstehandel och handelsprocedurer.

GATS: General Agreement on Trade in Services/Allmänna Tjänstehandelsavtalet är ett av WTO:s tre grundavtal. GATS syftar till att reglera den internationella handeln med privata tjänster. Tjänstesektorerna är i GATS uppdelade i elva övergripande sektorer, bl.a. telekommunikationstjänster, finansiella tjänster, distributionstjänster, transporttjänster och yrkesmässiga tjänster. WTO:s medlemmar binder åtaganden som ger utländska tjänsteleverantörer samma (eller liknande) villkor som inhemska aktörer.

Åtagande: En marknadsöppning som ger utländska tjänsteleverantörer samma (eller liknande) villkor som inhemska aktörer. Om Sverige gör ett åtagande i telekommunikation innebär det att utländska telekommunikationstjänsteleverantörer får agera på den svenska marknaden på samma villkor som svenska telekommunikationstjänsteleverantörer. Ett åtagande är bindande och kan endast dras tillbaka genom förhandling. Skulle ett åtagande dras tillbaka utan förhandling har andra WTO-medlemmar rätt att kräva kompensation i form av nya åtaganden.

Bindningslista: Rättsligt dokument i GATS som konkret listar den enskilde WTO-medlemmens samtliga åtaganden på tjänstehandelsområdet.

Konsolideringsprocessen: En process där EG harmoniserar de ursprungliga EG-12 medlemmarnas bindningslista i GATS med EG:s 13 nya medlemmar från 2004, vilka tillsammans utgör EG-25:s bindningslista i GATS. Konsolideringsprocessen innefattar däremot ännu inte de nyblivna EU-medlemmarna Rumänien och Bulgarien.

Kompensationsförhandling: När en WTO-medlem drar tillbaka ett åtagande i GATS har andra WTO-medlemmar, som anser sig negativt påverkade, rätt att i enlighet med GATS artikel XXI kräva kompensation. Kompensationen sker inte i form av monetära utfästelser, utan genom att den medlem som drar tillbaka vissa åtaganden istället förbinder sig att anta nya åtaganden i GATS. Dessa nya åtaganden förhandlas fram med de WTO-medlemmar som har begärt kompensation, och skall därefter tillämpas gentemot alla WTO-medlemmar. Syftet med denna mekanism är att bevara samma grad av liberalisering och öppenhet i det internationella handelsregelverket.

De 18 WTO-medlemmar som krävt kompensation av EU i enlighet med GATS Artikel XXI är Argentina, Australien, Brasilien, Colombia, Ecuador, Filippinerna, Hongkong, Indien, Japan, Kanada, Kina, Kuba, Nya Zeeland, Schweiz, Sydkorea, Taiwan, Uruguay och USA